

Nieuw lokaal mobiliteitsbeleid

1 januari was de start voor de nieuwe lokale legislaturen, maar ook voor de 15 vervoerregio's. Lokale overheden krijgen dankzij die vervoerregio's meer autonomie om hun vervoersnet uit te tekenen. In deze Mobiliteitsbrief geven vier Vlaamse topbeleidsmakers hun visie op regionaal mobiliteitsbeleid anno 2019.

JERRY DE BRIE

Open brief aan alle mandatarissen

Beste mandatarissen,

Allereerst: proficiat. Jullie hebben het vertrouwen gekregen van de kiezers. Nu moeten we allemaal – en ik spreek als gemeenteraadslid in het prachtige Beersel ook voor mezelf – dat vertrouwen waard blijken. Zeker als het gaat over mobiliteit zijn de verwachtingen van de Vlaming hoog gespannen. De uitdagingen op het gebied van mobiliteit zijn zelfs zo groot dat de mensen soms alleen nog kommer en kwel zien. In werkelijkheid zijn er in het mobiliteitsdebat ook veel lichtpuntjes: concrete perspectieven die het beste beloven voor de toekomst. Er wordt de laatste jaren fors meer geïnvesteerd in alle vormen van vervoer, enkele grote infrastructuurprojecten staan eindelijk op de rails en het Vlaamse beleid is bijgesteld om beter in te spelen op de uitdagingen.

Jullie zullen als lokale bestuurders bijvoorbeeld aan de slag gaan met het nieuwe beleidsconcept van basisbereikbaarheid. Voor lokale besturen is die basisbereikbaarheid een revolutie. Burgemeesters, schepenen en gemeenteraadsliden krijgen veel opmerkingen over bussen en trams – maar tot nu toe hadden de lokale besturen relatief weinig te zeggen over mobiliteit en ze hadden helemaal geen zeggenschap over De Lijn. Zo hebben we jarenlang kansen gemist, want steden en gemeenten hebben vaak de meeste expertise in huis als het gaat over lokale vervoersvragen en -mogelijkheden. Dankzij basisbereikbaarheid zal ons mobiliteitsbeleid nu volledig anders georganiseerd worden. Lokale besturen zullen bijvoorbeeld voor het eerst kunnen meebeslissen over het aanbod van De Lijn op hun grondgebied. We geven dus veel meer mogelijkheden en vertrouwen aan de lokale mandatarissen.

Als minister van Mobiliteit beschouw ik de lokale besturen als bondgenoten. Zo is er ook geen fietsbeleid

mogelijk zonder de steden en gemeenten. Ik heb het Vlaamse investeringsbudget voor de fiets fors opgetrokken: in 2017 hebben we de 'magische kaap' van de 100 miljoen voor het eerst gerond en in 2018 deden we met 110 miljoen nog beter. Maar tegelijkertijd ligt 60% van het Bovenlokaal Functioneel Fietsroutenetwerk (BFF, goed voor 12.000 kilometer) langs lokale wegen. We zullen er dus pas écht in slagen om meer mensen te verleiden om te gaan fietsen als we allemaal rijden voor de fiets.

Over fietsers gesproken: alle overheden streven naar een verdere versterking van de verkeersveiligheid. We voeren het gevecht voor minder verkeersslachtoffers op vele fronten, maar ik wil schoolomgevingen naar voor schuiven als belangrijk voorbeeld. Vandaag brengen veel ouders hun kind met de auto naar school omdat ze fietsen niet veilig genoeg vinden – onder meer omdat zoveel ouders hun kind met de auto naar school brengen. We moeten deze vicieuze cirkel doorbreken en schoolomgevingen veiliger maken. Zo heb ik in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen 20 miljoen vrijgemaakt ter ondersteuning van nieuwe besturen die maatregelen willen nemen om schoolomgevingen veiliger te maken. Als een aantrekkend gemeentebestuur in het beleidsplan een investeringsbedrag voorziet voor een schoolomgeving, dan wil ik daar hetzelfde investeringsbedrag naastleggen.

Het ontbreekt me aan ruimte om elk aspect van het mobiliteitsbeleid aan te raken, maar gelukkig kan u verderop in deze publicatie nog meer interessante dingen lezen. Ik wens u veel leesplezier, veel inspiratie en veel succes.

Ben Weyts,
Vlaams Minister van Mobiliteit

KABINET WEYTS

Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit: "De verwachtingen van de Vlaming over mobiliteit zijn hoog gespannen."

'Gemeenten krijgen met de vervoerregio's een échte stem in de organisatie van hun mobiliteit'

Vanaf nu is Vlaanderen onderverdeeld in vervoerregio's. Basisbereikbaarheid verandert de samenwerking tussen lokale en Vlaamse overheden helemaal. De lokale overheden beslissen voortaan meer zelf over de mobiliteit in hun regio en zullen daarbij verder kijken dan de eigen grenzen. Mobiliteitsbrief polste bij Filip Boelaert, secretaris-generaal van het Departement MOW, Tom Roelants, administrateur-generaal van het AWV en Roger Kesteloot, directeur-generaal van De Lijn, naar hun visie op het nieuwe mobiliteitsbeleid.

Roger Kesteloot, directeur-generaal van De Lijn, Tom Roelants, administrateur-generaal van het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) en Filip Boelaert, secretaris-generaal van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken: "De Lijn, het AWV en het Departement MOW praten met één stem in de vervoerregioraad."

Sinds 1 januari 2019 is Vlaanderen opgedeeld in 15 vervoerregio's (zie kader). Dat nieuwe overlegniveau moet ervoor zorgen dat mobiliteit beter afgestemd wordt binnen die regio's en op Vlaams niveau. Mobiliteit stopt immers niet aan de gemeentegrenzen.

Welke grote veranderingen staan er op til?

Filip Boelaert: "Via de vervoerregio's krijgen de lokale overheden meer impact op de beslissingen over de verschillende vervoerslagen. Belangrijk is ook dat we met basisbereikbaarheid van aanbodgestuurd naar vraaggestuurd openbaar vervoer gaan en dat de lokale overheden een grotere stem krijgen bij de invulling ervan. We houden met andere woorden meer rekening met de reële vervoersstromen en we zetten de middelen in functie van de vraag in."

Tom Roelants: "We creëren eigenlijk een nieuw overlegniveau, tussen het Vlaamse en het lokale. Samen met de steden en gemeenten kunnen we zo de mobiliteit in een hele regio verbeteren en

de knelpunten gericht aanpakken. Het concept voor deze aanpak is gegroeid uit het openbaar vervoer, maar de uitwerking zal over veel meer gaan. Het hele mobiliteitsconcept wordt herdacht."

Roger Kesteloot: "Het mobiliteitssysteem zal hiërarchisch gestructureerd worden in duidelijke lagen: het treinnet, het kernnet, het aanvullend net en het vervoer op maat. Er zal dus veel aandacht moeten gaan naar het verknopen van al die lagen. Niet alleen de fysieke realisatie ervan, maar ook hoe we de reizigers informeren. De verschillende modi zullen bovendien goed op elkaar moeten inspelen, zodat je efficiënt kan overstappen van bijvoorbeeld de bus op de deelfiets."

Wat zijn de belangrijkste taken van de vervoerregio's?

Tom Roelants: "De eerste opdracht is om een mobiliteitsvisie op vervoerregioniveau uit te tekenen. Daarin bepalen de deelnemers een

mobiliteitsconcept voor de vervoerregio. Alle aspecten van mobiliteit komen erin aan bod, zoals fietsbeleid, openbaarvervoerbeleid, verkeersveiligheid, noem maar op. De mobiliteitsvisie moet in de tweede helft van 2019 afgerond zijn. Pas nadien wordt er een vervoersregioplan uitgewerkt."

Tom Roelants, administrateur-generaal van het AWV: "We creëren een nieuw overlegniveau, tussen het Vlaamse en het lokale. Zo kunnen we samen de mobiliteit in een hele regio verbeteren."

Roger Kesteloot, directeur-generaal van De Lijn: "De vervoerregio's beslissen zelf hoe ze het aanvullend net en het vervoer op maat invullen."

ID / LIEVEN VAN ASSCHE

Welke meerwaarde heeft deze nieuwe manier van werken?

Tom Roelants: "Er zal minder versnippering zijn. Vroeger moest ons agentschap met elke gemeente apart vergaderen. Dat kwam vaak neer op 308 keer dezelfde discussie voeren. Nu zullen die gesprekken op een hoger niveau gebeuren en het gemeentelijk belang overstijgen. Dat vind ik een belangrijke verbetering: het resultaat zal hoe dan ook veel breder gesteund worden dan vroeger. Ook intern zal er minder versnippering zijn. Net als De Lijn en MOW hebben we bij het AWV onze hele organisatie aangepast aan dit nieuwe model. Daardoor zal er per vervoerregio één duidelijk aanspreekpunt zijn bij het AWV, het Departement MOW en De Lijn."

Filip Boelaert: "Binnen die nieuwe structuur zal het Departement MOW ervoor zorgen dat de Vlaamse overheid met een éénduidig standpunt naar de vervoerregioraad komt. Om dat te kunnen doen, hebben we een intern overlegplatform georganiseerd waarin het Departement MOW, het AWV, De Lijn en eventuele andere Vlaamse partners vooraf overleggen. Die uniforme stem is voor mij een belangrijke vooruitgang in de samenwerking met het regionale niveau."

Hoe worden lokale overheden begeleid?

Filip Boelaert: "Het Departement MOW zal elke vervoerregioraad coördineren. Wij plannen dus vergaderingen, begeleiden studiebureaus, verzekeren de beleidsfocus, enzovoort. We hebben al veel geleerd uit de vier proefprojecten (Aalst, Mechelen, Westhoek en Antwerpen) in de voorbije twee jaren. Maar ook voor ons blijft dit nieuw. Er zullen dus nog leerpunten komen. Om de inhoudelijke begeleiding te verzekeren, hebben we een raamcontract met studiebureaus opgemaakt. De vervoerregio's kunnen binnen dat raamcontract zelf volgens hun behoeften een opdracht uitschrijven. Ze kunnen dus op een eenvoudige manier professionele begeleiding inroepen voor, bijvoorbeeld, het opstellen van hun mobiliteitsvisie."

Roger Kesteloot: "De Lijn focust op het kernnet en het aanvullend net. Voor vervoer op maat komen er ook andere spelers op de markt. Maar wij stellen graag onze expertise ter beschikking. Onze organisatie is trouwens zo herschikt dat we per vervoerregio één aanspreekpunt hebben, de vervoerregiomanagers. De communicatie tussen lokale overheden en De Lijn zal nu dus transparanter zijn dan in het verleden."

Hoe autonoom kunnen lokale overheden beslissen?

Roger Kesteloot: "De vervoerregio's beslissen zelf hoe ze het aanvullend net en het vervoer op maat invullen. Voor het aanvullend net zal De Lijn per vervoerregio wel een voorstel doen. Voor het kernnet kunnen de vervoerregioraden enkel advies geven. Veel openbaarvervoerlijnen op het kernnet zijn immers interregionaal."

Filip Boelaert: "Naast het regionale mobiliteitsplan blijft ook het gemeentelijke mobiliteitsplan nog mogelijk. Met de vervoerregio's willen we vooral continuïteit brengen in de mobiliteit van een regio. De Vlaamse overheid zal daardoor ook haar investeringen beter kunnen afstemmen. Het Departement MOW is in elke vervoerregioraad voorzitter, maar het is de bedoeling dat de lokale overheden zelf een co-voorzitter aanduiden."

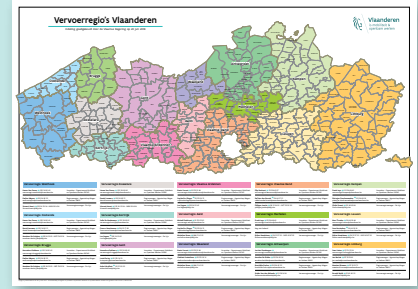
Filip Boelaert, secretaris-generaal Departement MOW: "Dankzij de samenwerking in vervoerregioraden zal het nieuwe regionale mobiliteitsbeleid breed gesteund worden."

ID / LIEVEN VAN ASSCHE

Roger Kesteloot: "Door vraaggestuurd te werken, kunnen de middelen efficiënter gebruikt worden. Meer beslissingsrecht creëert automatisch ook meer verantwoordelijkheid. Door bijvoorbeeld het doorstromingsprobleem efficiënter aan te pakken, kan er veel geld bespaard worden. Dat geld kan nu binnen dezelfde vervoerregio geherinvesteerd worden. Zo kan je met hetzelfde budget toch meer realiseren. Daarin ligt volgens mij de grootste winstmarge, zowel voor de reizigers als voor onze chauffeurs en de lokale overheden."

Wat zijn de grootste uitdagingen?

Tom Roelants: "Prioriteiten durven stellen zal cruciaal zijn, maar niet eenvoudig. Alle partners zullen wat verder moeten kijken dan hun eigen belangen. Maar net daarin liggen ook nieuwe kansen."

15 Vervoerregio's

Vlaanderen heeft nu 15 vervoerregio's.

Dat zijn clusters van gemeenten waarin mobiliteit op elkaar wordt afgestemd.

Elke vervoerregio heeft een vervoerregioraad waarin vertegenwoordigers zitten van – onder meer – het Departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW), het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV), De Lijn en de lokale overheden. De vervoerregioraad is hét basisplatform voor overleg over mobiliteit. De verschillende overheden zitten er aan tafel als evenwaardige partners.

Lokale overheden hebben nu per vervoerregio één contactpersoon voor elke mobiliteitsinstantie van de Vlaamse overheid.

Je vindt alle contactgegevens op de kaart bij deze Mobiliteitsbrief.

Roger Kesteloot: "Een consensus bereiken binnen de vervoerregio zal inderdaad soms een uitdaging zijn. Zeker in vervoerregio's waar veel gemeenten met uiteenlopende profielen samen moeten beslissen. De belangen van landelijke regio's zijn anders dan die van stedelijke regio's. Het zal voor iedereen een leerproces worden. Daarom wil ik alle leden oproepen om actief deel te nemen aan de vervoerregioraad en om de expertise van de verschillende partners te gebruiken. Als we met elkaar in open dialoog gaan, kunnen we de leefbaarheid en de bereikbaarheid in Vlaanderen samen verhogen."

Filip Boelaert: "Ik ben heel enthousiast over de plannen die op stapel staan. Het is voor iedereen een nieuwe uitdaging. We hervormen immers niet alleen het openbaarvervoersysteem, maar we passen meteen ook het hele overlegmodel aan naar een participatiemodel. Cocreatie past perfect in de huidige maatschappelijke evoluties. Maar verandering is niet eenvoudig en vraagt van iedereen een inspanning. We zullen ons ook moeten blijven aanpassen. De introductie van basisbereikbaarheid en de vervoerregio's is een belangrijke nieuwe stap voor de mobiliteit in Vlaanderen. Samen met de lokale besturen zijn we vast van plan om dit project te laten slagen!"

Meer info op www.basisbereikbaarheid.be en in Mobiliteitsbrief nr. 174 en nr. 185 (te downloaden op www.mobielvlaanderen.be/overheden).

Nieuwe mandatarissen: schrijf je in op Mobiliteitsbrief

Ben je verkozen op 14 oktober? Van harte proficiat! Wij, het Departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW) van de Vlaamse overheid, staan te trappelen om samen met jullie, nieuwe lokale mandatarissen, aan een innovatief en duurzaam mobiliteitsbeleid te werken. In Mobiliteitsbrief belichten wij maandelijks (behalve in juli en augustus) een mobiliteitsthema. Vanaf april 2019 ontvangen alle nieuwe mandatarissen Mobiliteitsbrief automatisch op hun werk(e-mail)adres. Wil je nu al op de hoogte blijven van de beleidsintenties van ons departement? Abonneer je dan alvast gratis op Mobiliteitsbrief en doe nu al inspiratie op. Inschrijven kan via www.mobielvlaanderen.be/overheden. Je kunt kiezen tussen een exemplaar op papier of een e-zine in je inbox. Op onze website staat ook meer informatie over lokaal mobiliteitsbeleid.

Neem een mobibad van VSV

Met de Mobibaden geeft de Vlaamse Stichting Verkeerskunde (VSV) alle lokale en provinciale mandatarissen tijdens de maand februari een springplank om in de mobiliteitswereld te duiken. Je maakt kennis met belangrijke partners uit het werkveld en ontmoet de contactpersonen van je vervoerregio bij de VSV, het Departement Mobiliteit en Openbare Werken, het Agentschap Wegen en Verkeer, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, de provincies, De Lijn, Fietsberaad Vlaanderen en de politie. Met een zee aan tips, een ijzersterk netwerk en bruisende praktijkvoorbeelden kan je nadien meteen aan de slag. Elke provincie krijgt een Mobibad (16.00 – 20.15 uur). Na een plenaire opening ontdek je jouw vervoerregio. Afsluiten doen we met een culinaire netwerkreceptie. Schud het koudwatervrees van je af en neem een frisse duik in mobiliteit!

Ma 11.02.2019	Oost-Vlaanderen
Ma 18.02.2019	Limburg
Di 19.02.2019	West-Vlaanderen
Do 21.02.2019	Antwerpen
Di 26.02.2019	Vlaams-Brabant

Schrijf je nu in via www.mobibad.be.

57 Meer Mobiele Lijnen toegankelijk voor rolstoelgebruikers zonder reservatie

Sinds begin december moeten rolstoelgebruikers niet meer reserveren voor een rit op 57 bus- of tramlijnen. Op deze 'Meer Mobiele Lijnen' zet De Lijn uitsluitend toegankelijke voertuigen in en is een gegarandeerd deel van de haltes toegankelijk. Binnenkort bezorgt de vervoermaatschappij de 15 vervoerregio's een lijst met haltes die het best eerst toegankelijk worden gemaakt. Het gaat om haltes die veel gebruikt worden of op drukke lijnen liggen. De toegankelijkheid van een halte blijft de bevoegdheid van de wegbeheerder. Toegankelijk betekent dat het perron verhoogd is, voldoende breed, effen en obstakelvrij. Voor blinden en slechtzienden is er een geleidelijk en rubbertegels. Drie pictogrammen geven aan of een halte toegankelijk is voor een rolstoelgebruiker met of zonder assistentie, en voor blinden en slechtzienden. Deze toegankelijkheidsinformatie is online op te vragen voor alle haltes in Vlaanderen. Ze komt ook op de halteborden.

Meer info op www.delijn.be (klik bovenaan op toegankelijkheid)

Nieuwe cijfers verkeersveiligheidsbarometer

Volgens cijfers van de laatste verkeersveiligheidsbarometer van Vias institute is het aantal verkeersdoden in de eerste 9 maanden van 2018 met 5% gedaald in vergelijking met dezelfde periode vorig jaar. Er vielen 16 doden minder over deze periode dan een jaar eerder. Nooit eerder waren er minder dodelijke verkeersslachtoffers. Maar het aantal letselongevallen is wel lichtjes gestegen (+0,6%). Op nationaal niveau is het aantal

verkeersdoden gestegen bij de fietsers (van 33 naar 40 doden) en bij de motorrijders (van 51 naar 57 doden). De stijging van het aantal dodelijke slachtoffers bij de fietsers doet zich vooral voor in Vlaanderen. Bij de motorrijders zien we dat de stijging van het aantal doden zich alleen in Wallonië voordoet. De weersomstandigheden, met een zomer met veel zonnige dagen en weinig neerslag, hebben zeker hun rol gespeeld in deze tendensen. Het aantal verkeersdoden is ook gestegen in ongevallen met een vrachtwagen (van 67 naar 74 doden). Het aantal dodelijke slachtoffers bij de auto-inzittenden is dan weer gedaald (van 173 naar 156).

Meer details op www.vias.be

Schrijf je in voor het Vlaams Congres Verkeersveiligheid

Verkeer is gedrag. Als we het veiliger willen maken, moeten we er in de eerste plaats voor zorgen dat de verkeersdeelnemers zich veiliger gedragen. Daarom gaan we op 18 maart 2019 op het grootste verkeersveiligheidscongres van Europa samen op zoek naar manieren om dat gedrag positief te beïnvloeden.

Verwacht je aan een ijzersterk programma met workshops, lezingen, een fiets- en wandelexcursie en topsprekers zoals Wouter Duyck (professor gedragseconomie UGent). Niemand minder dan Xavier Taveirne leidt alles opnieuw in goede banen.

Schrijf je in via www.vlaamscongresverkeersveiligheid.be

Info over lokaal mobiliteitsbeleid op www.mobielvlaanderen.be/overheden

Op www.mobielvlaanderen.be/overheden vind je nuttige informatie over lokaal mobiliteitsbeleid. Deze website wordt beheerd door het Departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW) van de Vlaamse overheid. De site biedt een beknopt overzicht van onder meer de regelgeving, de subsidie-mogelijkheden, de contactpersonen en praktische informatie, alles gerangschikt per thema. Achter de knop 'Lokaal mobiliteitsbeleid' vind je basisinformatie en officiële documentatie over mobiliteitsplannen, projecten, overlegorganen en samenwerkingsovereenkomsten tussen de lokale overheden en het Vlaamse Gewest. Neem dus zeker een kijkje!

De website heeft vijf onderdelen:

- Lokaal mobiliteitsbeleid
- Thema's
- Richtinggevend kader
- Aanvullende Reglementen
- Wie is wie?

Agenda

januari

21 Startfeest van de nieuwe bestuursploegen (VMSG)

februari

7 Vakbeurs openbare ruimte
11, 18, 19, 21 en 26 Mobibaden VSV

maart

18 Vlaams Congres Verkeersveiligheid

Zie ook de agenda op www.mobielvlaanderen.be/overheden

Mobiliteitsbrief is er ook als e-zine. Abonnees op het e-zine krijgen de Mobiliteitsbrief digitaal in hun persoonlijke mailbox. Je kunt voor de papieren en/of digitale versie gratis in- en uitschrijven via www.mobielvlaanderen.be/overheden ('Publicaties' – 'Mobiliteitsbrief'). Op deze website vind je ook alle Mobiliteitsbrieven terug en meer informatie over het lokaal mobiliteitsbeleid. Voor suggesties en vragen over deze publicatie of je abonnement kun je mailen naar info@mobiliteitsbrief.be.